

ZA NEDELJO

Luthrov nauk, smrt in značaj.

Luthrov nauk.

Luthrov nauk je v glavnem ta-le:

1. Koj pri pojavu človeka niso bili njegovi darovi nadnaravni, ampak naravni. Izvirni greh je poželjivost, ki spada k bistvu človeka.
2. Človek ni ma proste volje in vse, kar stori, je slabo, je iz potrebe in Bogu v čast.
3. Opravičenje človeka je v zasluženju Kristusovem. Človek mora samo trdno zaupati, da mu bo Bog odpustil grehe radi Kristusovega zadoščenja in s tem je že opravičen. Opravičenje je enako veliko v vseh ljudeh in je izključeno njega zmanjšanje ali povečanje.
4. Dobra dela so v očigled opravičenju ter zveličanju brez pomena, so pa naravna potreba prave vere.
5. Ni vic, odpadejo molitve ter opravljanje dobrih del za rajne, odpusti ter češčenje svetnikov.
6. Zakramenti so dva (tri) krst, obhajilo (pokora), ne podeljujejo milosti, ampak so le potrdilo opravičenja ali pridiga vere.
7. V zakramentu oltarja je Kristus resnično pričnoč, pa le v trenutku zaužitka, torej tega zakramenta ni treba častiti, ker mu manjka značaj daritve.
8. Edini verski vir je sveto pismo.
9. Ni učeče cerkve. Odpadejo tudi duhovniška ter pastirska služba in cerkvena oblast.
10. Cerkev sama, občestvo v naprej določenih, je nekaj nevidnega, je zbor src v eni veri, postane pa vidna, ko se združijo ta srca v verske občine, k pridigi čistega evangelija in k pravemu sprejemu zakramentov. Zunanja znamenja cerkve so: oznanjevanje čistega evangelija in prava podelitev svetih zakramentov, to se pravi: sveto obhajilo pod obema podobama in ukinitve daritve svete maše.

Luthrova smrt.

Od leta 1539 je mučila Luthra težka telesna bolezen. Tej se je pridružilo še duševno trpljenje, neprestana strahopetnost in dvomi, ali je bil njegov nastop res upravičen ali ne! Sam pravi, da mu ni dal satan miru po dnevu in ne po noči. Ponočna vojskovanja so ga izčrpala popolnoma. Največ skrbi in muk so mu povzročali brezštevilni prepiri med njegovimi učenci in pridigarji, propadanje moralnega ter družabnega reda in odvisnost od posvetne oblasti. Strasti v njegovi neposredni bližini v Wittenbergu so se tako razpasle, da je čutil potrebo, uiti iz te »nove Sodome«. Sam je večkrat vzklikal: »Kdo bi se bil upal začeti s pridigo, ako bi bil znal v naprej, da bo pognalo iz tega toliko: surovosti, pohujšanja, prokletstva, nehvaležnosti ter zlobe.«

Divjal je proti juristom (pravnikom), ker so bili orodje v rokah knezov za zaslužjenje luteranske cerkve in proti judom, katere bi bil najrajši vse pognal k vragu. Ker se je ob koncu njegovega življenja že pripravljala cerkveni zbor v Tridentu, o kojega

pomenu Luther niti sanjal ni, je silno divjal proti papeštvu, katerega je ustanovil po njegovih trditvah v Rimu sam satan. Pozival je v besedi ter spisih na versko vojsko in na umor papeža ter njegovih privrženec. Prenapolnjen s praznovernim strahopetjem, se je jezil v zadnjih dneh najbolj na čarovnice, ki so prežale nanj s smrtjo po papeževem naročilu. Tako je umrl v starosti 63 let 18. februarja 1546, začet od kapi v rojstnem kraju Eisleben.

Luther po nadarjenosti in značaju.

Luther je bil že obdarovan po naravi z bogatimi darovi. Bil je mogoten govornik ter ljudski pisatelj, radodaren, napolnjen z notrajnim verskim duhom, vendar radi številnih hudih napak popolnoma nepoklican, da bi bil svetil tedajnemu pokvarjenemu svetu v poboljšanje z vzgledom lastnega življenja.

V znanstvenem oziru, posebno v bogoslovni vedi, nikakor ni bil na višku. Način njegovega pisanja, ker je bil pravzaprav kmečkega stanu, je bil poljuden, prepleten s primeri in smešnicami, a preveč surov in poln psovka ter zasmeha. Celo njegovim najožjim prijateljem je presedala Luthrova književna surovost ter podivjanost.

Po svojem značaju je bil nepopisno ponosen. Ni trpel niti najmanjšega oporekanja napram svojim trditvam. Iz njegovega brezmejnega ponosa sta izvirali tudi nespravljalivost in kačje sovraštvo celo proti nekdanjim najboljšim prijateljem in učencem, ako niso pred njim brezpogojno klečeplazili in se pokorili.

Luther je trdil skraja, da mu je bil njegov evangelij razodet z nebes in temu razodetju se ima zahvaliti za svoj dušni mir. Kmalu so se pa pridružili po njegovi lastni izjavi prvotnemu duševnemu izmirjenju dvomi, delo satana, ki so ga zasledovali neprestano. Tolažil se je s tem, da je povdarjal, da prihaja vse, kar je proti njegovim naukom, od satana. Boj s satanom je prenapolnil Luthrovo življenje in je rasel s starostjo tako, da je videl povsod hudiča.

Noč in dan so ga mrcvarili dvomi, ker tolikih svojih krivih naukov ni mogel spraviti v sklad s sv. pismom.

Kolikokrat je izrazil gorečo željo: »O, da bi ne bil nikdar začel s temi rečmi!«

Vse conjane narečnika, ki se niso poravnali narečnina za drugo polovico leta, prosimo, da isto takoj plačajo, da na bo treba ustaviti lista. Slovenski Gospodar stane za celo leto Din 32.—, za pol leta Din 16.— in za četrt leta Din 8.—.

NOVICE

Duhovniške vesti. Upraviteljem dekanije mariborski levi breg je imenovan mesto blagopokojnega stolnega župnika Franca Moravca stolni kanonik Franc Časl. Provizor mariborske stolne župnije je postal dosedanjí vikar Vinko Munda. Za župnika v Šmihelu nad Mozirjem je imenovan gosp. Jože Presnik, doslej kaplan v Ljutomeru.

Šolar — samemorilec. V Nadbiševu pri Sv. Barbari v Slov. goricah se je obesil 12 letni Janez Kronfogel, sin edinec dobrih in premožnih staršev. Mati je dečka okregala in radi tega je odšel v hlev in se tamkaj obesil. Ko je šla mati čez nekaj časa k živini poglagat, je našla nesrečnega otroka že mrtvega. Žalosten pojav!

Strašno neurje po južnih delih naše države. Hudo neurje je opustošilo Soražovo in okolico. Kmalu za tem so obiskali nalivi, povodnji ter toča Kosovo polje in ostale dele južne Srbije. Med neurjem je divjal nad mestom Priština tako silen vihar, da je rušila hiše, odnašal strehe in podrl tri turška svetišča. Narasla reka je povzročila povodenj, ki je odnesla 20 hiš. V Prištini še ne pomnijo takih nalivov in treskanja, kakor so ga doživeli 10. julija. Mnogim ljudem po nekaterih krajih južne Srbije ni ostalo toliko, da bi se enkrat najedli. V naraslih rekah je utonilo veliko drobnice, krav, konj, svinj in kokoši.

Slovenka v tujini. — Buenos Aires, 16. junija t. l. Mislim, da je danes že precejšnje število slovenskih deklet razkropljenih po tujini in zato menda ne bo napačno, če jim posvetimo nekaj besed. Zakaj se zapustile starše, dom in domovino ter se podale same, mlade in neizkušene v daljno Ameriko? V mladosti je človek nemiren kot morje. Vse polno načrtov in nad se rodi v mladostnih srcih, nepremišljeno zidanje zlatih gradov, katerih sploh ni, samo grajanje domačih razmer in hropenjenje po nečem novem, lepšem, še nepoznanem. Domači dom postane preozek za bujne sanje, ker tam ne najdejo odmeva; tujina jim pred duševnimi očmi miglja vsa lepa in bogata kot obljubljeni raj... Toda kakšna prevara! Vse kričanje o devetih nebesih v Ameriki je laž, grda in ostudna laž, ki tolikokrat potrka na tihe, srečne domove v domovini, počere tamkaj mir in zadovoljstvo ter razpihuje željo po izselitvi. V ljudeh se